

DIRIGENTS DE COMUNITATS

La segona lectura d'aquest diumenge és la immediata continuació del text llegit diumenge passat (1Co 12 12-30). En aquest passatge Pau compara les diverses tasques, que es fan en una comunitat amb el cos humà, i aquesta comparació es presenta la comunitat imatge del cos de Crist. A les acaballes del text d'avui, ens trobem amb una interessant observació, quan Pau fa esment concret dels serveis aportats en bé de la comunitat i els primers de la llista són els que fan referència a les tasques dirigents. En presenta una tríada: apòstols, profetes i mestres.

Segurament és una pista indicativa de com estaven organitzades les comunitats de Pau. Apòstol té aquí un sentit més ample que el de un dels dotze deixebles, que trobem a les llistes de Marc (3,13-14), Mateu (10, 1-4) i Lluç (Lc 6,14-16) (deixem a part que el Tadeu de Mc i Mt, per Lluç és Judes, fill de Jaume). Apòstol és l'enviat, l'ambaixador, el missatger. En tant que enviat, apòstol està estretament lligat al fundador de comunitats, assumint la tasca de animar-les i supervisar-les. Això és el que fa Pau i per això ell es considera apòstol (Rm 1,1; Gl 1,1.17; 1Co 9,1; 15,9); també es considera apòstol, al nivell de Pere i Pau i no formà part dels dotze, Ignasi, bisbe de Síria (Rom 4,3), capacitat d'impartir directius amb qualitat d'apòstol (Tr 3,3); se'n consideren també Siles i Timoteu (1 Tes 2,7).

Profetes i mestres seran els serveis més arrelats a la comunitat, si bé la Didakhé preveu l'existència de profetes itinerants (13,1) i també poden ser considerats així els enviats de Jesús (Mc 6,7-13; Mt 10, 5-15; Lc 9, 1-6). Quina és la diferència entre el profeta i mestre? Bàsicament rau en que el profeta parla empès pel l'experiència de Déu, que el porta inexorablement a predicar. El mestre parla en virtut de la formació rebuda, sense excloure la relació amb Déu que ell pugui experimentar.

La comunitat d'Antioquia de que es parla a Ac 13 estava organitzada d'una manera similar, doncs hi havia en ell profetes i mestres entre els que sobresurten, pel fet de ser escollits per l'Esperit per dur a terme una missió, Bernabé i Pau. El nom del primer significa el fill (bar), del profeta (nabí, paraula que en hebreu vol dir profeta); de Pau es prou coneguda la seva formació com a mestre als peus de Gamaliel (Ac 22,3). Que entre el col·lectiu hi hagi un profeta i un mestre fa pensar en una comunitat dirigida per aquests dos estaments. Aquesta no serà però la forma d'organització de les comunitats palestinenques, influenciades pel tipus d'organització de les sinagogues jueves: un consell d'ancians (presbiteroi=preveres).

En les cartes pastorals (1i2 Tm i Tit) notarem que quan es parla de la direcció plural de la comunitat s'usa un terme relacionat amb "prebiteroi=preveres" i quan es parla d'un únic dirigent de la comunitat, el terme serà "episkopos=bisbe". És important el pas del plural al singular perquè és indicatiu del pas d'una forma col·legiada per a la direcció de les comunitats, a una direcció personal, individualitzada. La consolidació definitiva d'aquesta forma personal la trobarem en el refonedor de les cartes d'Ignasi, bisbe de Síria (Tr 3,1) i en la Didascalia dels apòstols. Aquí apareix la figura del bisbe comparada a Déu Pare, prenent una grandesa i exalçament, que marcarà profundament la història de l'Església. Comparar el text de 1Co amb documents posteriors és apropiat per copsar la singularitat de la organització de les comunitats de Pau.

Diumenge 3er durant l'any
27 de Gener de 2013